

Burgerinterpellatie : Een motie van de gemeente Ukkel tegen huiszoekingen.

Mevr. Vincent, vertegenwoordigster van de ondertekenaars van de burgerinterpellatie, geeft aan dat zij het woord neemt als inwonster van Ukkel, waar zij is opgegroeid vanaf haar tweede tot haar drieëntwintigste en waar zij nu al vijftien jaar weer woont. Ze voegt eraan toe dat haar twee kinderen altijd in Ukkel hebben gewoond en dat haar eigen moeder er al meer dan 60 jaar woont. Ze spreekt zich dus niet alleen uit als burger maar ook als iemand die veel van haar gemeente houdt en graag wil dat Ukkel een menselijke, waardige en gastvrije plek blijft.

In 2018 was er al een soortgelijk voorstel ingediend en Ukkel had de moed gehad om een motie tegen deze huisbezoeken aan te nemen.

In 2019 heeft Ukkel zich uitgeroepen tot “gastvrije gemeente”. De gemeente sprak toen haar duidelijke inzet uit voor een samenleving die gebaseerd is op solidariteit, waardigheid en gastvrijheid, en niet op angst en afwijzing van de ander. Mevr. Vincent is er oprecht van overtuigd dat deze waarden aansluiten bij wat Ukkel uitmaakt, omdat veel inwoners hier iemand in nood de hand reiken, hun deur openzetten en een maaltijd, een slaapplek en wat menselijke warmte bieden. Als je iemand helpt, vraag je niet eerst om zijn papieren voordat je hem een kopje koffie of een slaapplek aanbiedt; je helpt omdat het een mens is. Het plan voor huisbezoeken zal alle verhuurders angst inboezemen, omdat ze geen zicht hebben op de administratieve situatie van de mensen die ze onderdak bieden en niet kunnen weten of hun gast in het verleden volgens de Dienst Vreemdelingenzaken verdacht werd van het vormen van een gevaar voor de openbare orde. Of het zou erop neerkomen dat we de burgers vragen om in plaats van de staat en de politie die rol op zich te nemen.

De echte solidariteit in Ukkel heeft vruchten afgeworpen want mensen in nood hebben hun leven weer kunnen opbouwen. Sommigen van hen werken tegenwoordig, hebben een gezin gesticht en betalen hun belastingen in Ukkel, en hebben soms zelfs de Belgische nationaliteit verkregen.

Nu dreigt deze solidariteit te worden ondermijnd door een zeer verontrustend wetsvoorstel, aangezien dit de politie in staat zou stellen om vanaf 5 uur 's ochtends privéwoningen binnen te gaan, zelfs als er kinderen aanwezig zijn, en dit niet in het kader van een klassieke strafrechtelijke procedure, maar van een administratieve procedure. Bij ernstige dreiging, reëel gevaar of een misdrijf mag de politie met een huiszoekingsbevel woningen betreden. Maar hier zou het erom gaan huiszoekingen toe te staan op basis van vage criteria, zoals gevaar voor de openbare orde, en de mate van bescherming te verminderen ten opzichte van de waarborgen van de strafrechtelijke procedure, aangezien er geen onderzoeksrechter, geen onderzoek en geen recht op beroep zou zijn, en er dus een groter risico op fouten, misbruik en vergissingen bestaat.

Het idee dat een gezin onder verdenking kan komen te staan, louter en alleen omdat men iemand heeft geholpen, is buitengewoon schokkend. Deze wet zal het ‘samenleven’ niet beschermen, het vertrouwen tussen burgers en instellingen ondermijnen en mensen ertoe aanzetten bang te zijn om solidair te zijn, wat gevaarlijk is in een context waarin haatzaaiende en afwijzende uitlatingen overal in Europa weer de kop opsteken. De gevaren van dit project hebben ertoe geleid dat talrijke organisaties een waarschuwing hebben afgegeven: Amnesty International, de Liga voor de Mensenrechten, CIRE, de Vereniging van onderzoeksrechters, de Vereniging van magistraten, de Orde van advocaten, belangenorganisaties voor kinderen ...

De Belgische grondwet waarborgt de onschendbaarheid van de woning, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens waarborgt het recht op privé- en gezinsleven, en het Grondwettelijk Hof heeft in 2017 zelf bepaald dat er geen huiszoeking mag plaatsvinden zonder strafrechtelijk onderzoek. En de gemeente wees er in 2018 zelf nog eens op dat het binnentreden van een woning een

uitzonderlijke maatregel moest blijven die strikt binnen het kader van een strafrechtelijke procedure moest plaatsvinden.

De ondertekenaars van de burgerinterpellatie vragen het college dan ook om trouw te blijven aan de waarden die Ukkel altijd heeft verdedigd, door de status van gastvrije gemeente duidelijk te bevestigen, door zich te verzetten tegen huisbezoeken buiten strafrechtelijke procedures en tegen soortgelijke maatregelen uit de Europese "terugkeerverordening", en door te garanderen dat, in dit kader, geen gemeentelijke of politiemiddelen buiten strafrechtelijke procedures worden ingezet en bij de andere bestuursniveaus een visie verdedigt die waardig is en de grondrechten respecteert.

Mevr. Kabachi, na de indieners van de burgerinterpellatie namens de socialistische fractie te hebben bedankt, herinnert eraan dat het debat zich niet beperkt tot technische of juridische kwesties, maar betrekking heeft op een bepaald idee van "samenleven".

In 2018 was de gemeente van mening dat zij een rol te vervullen had bij de verdediging van de grondrechten. Ukkel heeft zich uitgeroepen tot "gastvrije gemeente" en wil daarbij een visie uitgedragen die is gebaseerd op waardigheid, solidariteit en respect voor iedereen; de burgerinterpellatie die zojuist is ingediend, past in dit kader.

Veel burgers hebben hun deuren geopend, mensen in nood met menselijkheid en discretie geholpen, onderdak geboden en begeleid, en vrezen nu dat huisbezoeken - zelfs als die onder toezicht plaatsvinden - een klimaat van angst, wantrouwen en verwarring zullen creëren tussen migratie, onveiligheid en een bedreiging voor de openbare orde.

In oktober 2025 had mevr. Kabachi namens de PS een motie over dit onderwerp ingediend, die mede was ondertekend door Uccle en avant en Ecolo. Deze motie werd met één stem verschil verworpen.

Niemand hier betwist dat de rechtsstaat noodzakelijk is, noch dat het belangrijk is de openbare veiligheid te waarborgen. Maar we moeten er ook op letten dat schendingen van de onschendbaarheid van de woning in het kader van administratieve procedures niet worden gebagatelliseerd.

De socialistische fractie zal haar motie tijdens de volgende vergadering van de gemeenteraad opnieuw indienen, in de hoop dat Ukkel deze keer zal laten zien dat het echt een gastvrije gemeente is.

De h. Cools herinnert eraan dat, na de verwerping met een kleine meerderheid van de motie die afgelopen oktober werd besproken, de Lijst van de Burgemeester, bestaande uit de partijen MR en DéFI, een opiniestuk heeft gepubliceerd in de Wolvendael van 1 november 2025, waarin werd gesteld dat de linkse partijen met dit soort moties de gemeenteraad gijzelden.

Als liberaal-humanist beschouwt de h. Cools zichzelf niet per se als "links" maar is hij er ten diepste van overtuigd dat mensenrechtenkwesties niet onder de categorieën links, rechts of centrum vallen, maar alle volksvertegenwoordigers zouden moeten verenigen, ongeacht hun politieke overtuiging.

De onschendbaarheid van de woning is een van de grondrechten die worden gewaarborgd door de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties.

In het genoemde opiniestuk werd de voorstanders van de motie verweten dat zij een dergelijke tekst hadden ingediend, terwijl Brussel te maken had gehad met de moord op een Zweedse voetballer door een Tunesische jihadist, die nochtans een uitzettingsbevel had gekregen en in zijn eigen land tot 26 jaar gevangenisstraf was veroordeeld.

Maar het zou onjuist zijn te beweren dat de voorstanders van een dergelijke motie voorstander zouden zijn van een laks beleid ten aanzien van terrorisme of van een "open-deurenbeleid" ten aanzien van illegale immigratie.

Er zijn middelen om terrorisme te bestrijden: bij een vermoeden van terrorisme kan een magistraat zeer snel instructies geven. Bovendien bevinden terroristen zich niet altijd in een illegale situatie. Een van de terroristen uit Molenbeek heeft zelfs voor het gemeentebestuur van die gemeente gewerkt. Het is niet door ons tegen deze motie over huiszoekingen te verzetten dat we bijdragen aan de strijd tegen het terrorisme, maar wel door de overheidsmaatregelen te versterken door extra

middelen toe te kennen aan de politiediensten en de magistraten die deze strijd voeren, en hetzelfde geldt voor de strijd tegen illegale immigratie.

Volgens de Europese wetgeving moeten dossiers over de toelating of afwijzing van een asielzoeker binnen vijf maanden worden afgehandeld, en het komt voor dat dit soort dossiers jarenlang aanslepen; kinderen in deze situatie gaan uiteindelijk naar school, en het zijn juist deze mensen die het doelwit worden van huisbezoeken, waarbij men misbruik kan vrezen, net zoals we dat zien bij de "ICE"-politie in de Verenigde Staten, ook al spreekt het voor zich dat de regering niet van plan is een dergelijk model te kopiëren.

De h. Cools herinnert in dit verband aan het voorbeeld dat hij tijdens een eerdere vergadering van de gemeenteraad heeft aangehaald: een volkomen respectabele Libanese familie, die al meer dan 30 jaar in België woont, kreeg midden in de nacht een huisbezoek, naar aanleiding van een telefonische melding dat er in deze buurt veel mensen met een "donkere huidskleur" (sic) zouden zijn.

Het is precies dit soort uitwassen die de auteurs van de burgerinterpellatie willen voorkomen; hun vertegenwoordigers hebben zich hierover op zeer afgewogen wijze uitgelaten.

De gemeente moet ervoor zorgen dat de samenleving op haar grondgebied goed functioneert, waarbij zij alert moet zijn op mogelijke misstanden die kunnen voortvloeien uit dergelijke wetgeving inzake huisbezoeken, temeer daar zij bijdraagt aan de financiering van de politiezone.

De h. Toussaint wijst erop dat dit een aangelegenheid is die in de eerste plaats onder de bevoegdheid van de federale overheid valt.

Volgens hem is de voorgestelde maatregel evenwichtig, evenredig en voorzien van zeer strikte richtlijnen.

Deze huiszoekingen mogen alleen worden uitgevoerd met toestemming van een onderzoeksrechter en zijn uitsluitend bedoeld voor personen die illegaal in het land verblijven, alle rechtsmiddelen hebben uitgeput en een bewezen gevaar vormen voor de openbare orde en de nationale veiligheid.

Bovendien zal het begrip "gevaar voor de openbare orde" restrictief worden uitgelegd: het feit dat iemand een strafbaar feit heeft gepleegd of dat hij of zij illegaal in het land verblijft, zijn factoren die op zichzelf niet voldoende zijn om een huiszoeking te rechtvaardigen.

Als er ter plaatse nog andere migranten zonder verblijfsvergunning aanwezig zijn, kunnen zij niet administratief worden aangehouden en zal de persoon die hen onderdak biedt niet worden vervolgd.

Het recht op de onschendbaarheid van de woning, hoe fundamenteel het ook is, is niet absoluut. De grondwet zelf voorziet in strikt gereguleerde uitzonderingen.

Het wetsvoorstel doet geen afbreuk aan de grondrechten maar zorgt juist voor een goed evenwicht tussen de naleving van de grondwet en de bescherming van de samenleving.

Dit neemt niet weg dat Ukkel een gastvrije gemeente blijft, zoals blijkt uit de steun die het gemeentebestuur en het OCMW bieden aan vluchtelingen en asielzoekers, met name via de lokale opvanginitiatieven.

Mevr. Nagelmackers, die eraan herinnerde dat Les Engagés het principe van samenleven hoog in het vaandel draagt, is van mening dat er in dit debat twee valkuilen moeten worden vermeden: de eerste zou zijn om de vandaag geuite bezorgdheden zomaar van tafel te vegen en de tweede zou zijn om de werkelijke inhoud van de tekst die momenteel op federaal niveau wordt besproken, te karikaturiseren. Een dergelijk gevoelig onderwerp vraagt immers om nuance en kalmte.

Het gaat om een voorontwerp van federale wet dat nog niet definitief is aangenomen en waarover nog steeds intensief juridisch wordt gediscussieerd, met name bij de Raad van State.

Nadat ze zich tegen de eerdere versie van deze tekst van de "Zweedse" coalitie hadden verzet, is Les Engagés erin geslaagd om binnen de huidige coalitie uiterst strenge garanties te verkrijgen om elke vorm van willekeur of misbruik te voorkomen.

De tekst staat geen algemene huiszoeking toe bij iedereen die illegaal in het land verblijft, aangezien er verschillende zeer strikte cumulatieve voorwaarden gelden: er moet namelijk een

uitvoerbaar bevel tot vertrek uit het grondgebied zijn, de betrokken persoon moet weigeren mee te werken, er mogen geen andere, minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en vooral moet de persoon een reëel gevaar vormen voor de openbare orde of de nationale veiligheid. Bovendien wordt in de tekst uitdrukkelijk vermeld dat een louter strafbaar feit of louter illegaal verblijf op zich niet voldoende is.

De onschendbaarheid van de woning is een fundamenteel grondwettelijk beginsel dat wordt beschermd door artikel 15 van de grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Maar de wet voorziet, onder zeer welomschreven omstandigheden, al in uitzonderingen op dit beginsel, bijvoorbeeld binnen het strikte wettelijke kader van een huiszoekingsbevel. In dezelfde geest bepaalt de tekst dat er geen huiszoeking mag plaatsvinden zonder voorafgaande toestemming van een onafhankelijke onderzoeksrechter: noch de politie alleen, noch de Dienst Vreemdelingenzaken, noch een politiek verantwoordelijke mag een dergelijke maatregel nemen.

Op verzoek van Les Engagés zijn er verschillende belangrijke waarborgen toegevoegd: specifieke bescherming van minderjarigen, het in aanmerking nemen van kwetsbare gezinssituaties, de bevoegdheid van de rechter om de bezoeksregeling zeer strikt te regelen, het verbod op vervolging van personen die onderdak verlenen en het beginsel van laatste redmiddel.

De aanneming van de motie “gastvrije gemeente” getuigt van de wil om een geest van gastvrijheid, solidariteit en eerbied voor de menselijke waardigheid op het Ukkelse grondgebied te behouden, maar dit betekent niet dat elk debat over de migratiekwestie of over de uitvoering van gerechtelijke of administratieve beslissingen moet worden geweigerd, vooral niet ten aanzien van personen die een reële bedreiging vormen voor de openbare veiligheid. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen deze twee legitieme belangen.

Mevr. Ledan bedankt de indieners van deze burgerinterpellatie, die terecht wijst op de gevaren van dit wetsvoorstel en het feit dat het juridisch gezien zinloos is.

De huidige wetgeving biedt de autoriteiten al het nodige juridische instrumentarium om die specifieke groep personen die een bedreiging voor de openbare orde zou vormen, te controleren, aan te houden, vast te houden en uit te zetten.

Het centrum Myria heeft zich terecht zorgen gemaakt over de ruime interpretatie die de Dienst Vreemdelingenzaken gaf aan de begrippen “gevaar voor de openbare orde” en “nationale veiligheid”.

Hoewel er onlangs een nauwkeuriger kader aan het wetsvoorstel is toegevoegd, stigmatiseert en criminaliseert het mensen zonder verblijfsvergunning door hun meest fundamentele rechten op verdediging af te nemen en een administratieve procedure gelijk te stellen aan een strafrechtelijke procedure. Het gevolg zal zijn dat tienduizenden mensen in voortdurende angst zullen leven, omdat ze geen kans meer krijgen om even op adem te komen.

Mevr. Ledan herinnert eraan dat de motie over de “gastvrije gemeente” in 2019 op initiatief van Ecolo is aangenomen. De gemeente Ukkel heeft in het kielzog daarvan diverse initiatieven genomen, zoals de opening van tijdelijke opvangwoningen voor migranten, in samenwerking met verenigingen als Belrefugees of Convivial.

Ecolo heeft uiteraard de motie tegen huiszoekingen gesteund die in oktober 2025 aan de raad werd voorgelegd, maar die uiteindelijk niet is aangenomen. En mevr. Kokaj heeft zich in de politieraad over dit onderwerp uitgesproken en daarbij dezelfde standpunten verdedigd.

Net als de ondertekenaars van de burgerinterpellatie maken de ecologisten zich grote zorgen over de opkomst van extreemrechts, xenofobie en racisme, en het optreden van een deel van de politie tijdens de recente betogingen in Brussel is niet bepaald geruststellend wat betreft de manier waarop een dergelijke wet toegepast zou worden.

Het is onzinnig om solidariteit strafbaar te stellen in plaats van deze te ondersteunen en te belonen.

Wat de volgende stappen in het lopende wetgevingsproces ook mogen zijn, Ecolo zal altijd trouw blijven aan dezelfde waarden.

De wnd. burgemeester bedankt de vertegenwoordigers van de burgergroep die de interpellatie heeft ingediend, evenals alle sprekers in de gemeenteraad, die hun uiteenlopende standpunten op respectvolle wijze naar voren hebben gebracht.

Ze prijst ook de solidariteit en de vrijgevigheid van de Ukkelse inwoners, iets waar we terecht trots op mogen zijn.

Er is zojuist een aantal belangrijke thema's aan de orde gekomen: de onschendbaarheid van de woning, de menselijke waardigheid, het vertrouwen van de burger in de instellingen, maar ook de openbare veiligheid en de uitvoerbaarheid van rechterlijke uitspraken.

Het gaat hier om een voorontwerp van federale wet dat opnieuw ter advies aan de Raad van State is voorgelegd en dat opnieuw aan de federale regering zal worden voorgelegd. De gemeente is dus niet de bevoegde instantie om deze tekst goed te keuren, te wijzigen of in te trekken, wat niet wegneemt dat de gemeenteraad alle recht heeft om erover te debatteren.

Naar aanleiding van het eerste advies van de Raad van State is het wetsontwerp herzien om de regeling beter af te bakenen; deze is immers niet zonder onderscheid gericht op alle personen die niet over een verblijfsvergunning beschikken.

De wnd. burgemeester betwist niet dat men de gegrondheid van deze tekst in twijfel mag trekken maar wijst er met betrekking tot de reikwijdte ervan op dat deze tekst, noch naar de letter noch naar de geest, bedoeld is om de noodzakelijke gastvrijheid tussen mensen strafbaar te stellen.

Alleen als er sprake is van een veiligheidsrisico zou er een maatregel onder gerechtelijk toezicht kunnen worden genomen.

Aangezien België een rechtsstaat is, is het aan de federale regering om zich over deze tekst uit te spreken en deze in te dienen. Vervolgens zou het Grondwettelijk Hof zich genoodzaakt kunnen zien de vraag naar de grondwettigheid in verband met artikel 15 aan de orde te stellen.

Mocht een dergelijke wet worden aangenomen, dan zou de lokale politie, op gerechtelijk bevel, alleen optreden binnen de strikte grenzen van het specifieke wettelijke kader dat zou zijn vastgesteld, waarbij zij zou toezien op de eerbiediging van de grondrechten en de formele rechtmatigheid van de beslissingen die haar zouden zijn voorgelegd.

De wnd. burgemeester wil overigens haar waardering uitspreken voor het werk van de lokale politie van Ukkel, die haar taak uitvoert met strikte naleving van de wetten en zonder haar bevoegdheden te overschrijden. En mochten er toch grenzen worden overschreden, dan zijn er maatregelen om de eerbiediging van de rechtsstaat te waarborgen.

Er moet ook worden benadrukt dat er een aanzienlijk verschil bestaat tussen het oorspronkelijke ontwerp uit 2018 en het huidige voorstel, en dat dit laatste veel beter aansluit bij de wens van Ukkel om een gastvrije gemeente te zijn en te blijven.

Uit het werk van de verschillende gemeentediensten blijkt dat Ukkel trouw blijft aan haar waarden van menselijkheid, waardigheid en eerbiediging van de grondrechten, maar de gemeente kan niet voorbijgaan aan de noodzaak dat de staat de veiligheid van alle burgers waarborgt, of ze nu Belgisch of buitenlands zijn, evenals de uitvoering van gerechtelijke beslissingen wanneer alle rechtsmiddelen zijn uitgeput.

De h. Jadot, die samen met mevr. Vincent de ondertekenaars van de burgerinterpellatie vertegenwoordigt, stelt dat de onschendbaarheid van de woning een grondrecht is dat bedoeld is om iedereen te beschermen, met of zonder papieren, dag en nacht.

Het wetsontwerp van 2025 is niets nieuws, aangezien het als twee druppels water lijkt op de versie uit 2018, die destijds trots door Theo Francken werd verdedigd, maar acht jaar later werd verworpen... door Charles Michel. In werkelijkheid legt de regering vrijwel dezelfde tekst voor, met dezelfde tekortkomingen en onduidelijkheden.

Wat de criteria en de evenredigheid betreft: het gaat hier in feite om een strafrechtelijke procedure die is vermomd als een administratieve procedure, zonder enige strafrechtelijke waarborgen.

In 2018 heeft de gemeenteraad unaniem tegen het wetsontwerp van Francken gestemd. De burgers die onderdak bieden en zich solidair tonen, verwachten nu van de Ukkelse verkozenen dat zij

een motie op de agenda van de volgende gemeenteraad plaatsen, zodat er eenvoudig met ja of nee kan worden gereageerd op het wetsontwerp dat momenteel ter discussie staat.